

(Lhasa) Det foregår en måneseremoni i Samyeklosteret. Munkene resiterer en for meg ukjent sutra på et språk jeg ikke forstår. Nomadefamilier går i gjennom gompæen, gjør glidefall foran buddastatuer, gir offergaver, berører statuer og troner med pannen. De blander sitt sinn med forefedrene, forstår jeg.

Jeg tenker på Tibets tragedie her jeg sitter og ser på seremonien som munkene holder og på de familiene som vandrer forbi. Foreldrene løfter selv spebarn frem så de små pannen forsiktig kan berører tronene. Hva var det som gikk så galt i Tibet? Kan den hengivenheten og devotion jeg ser utspille seg foran øynene mine være selve frøet til det som gikk galt, slik Dalai Lama mener det?

Her er hans synspunkt:

- There was a negative aspect to Tibetans devotion to Buddhism, sier Dalai Lama i den før omtalte boken "The Story of Tibet" av Thomas Laird.

- They had too much devotion. The religious leaders thought of religion and their monasteries or order first and then thought of the Tibetan nation second, if at all. Their first concern was the Dharma.

Worse, it was not even the true dharma that they thought about. They were concerned with making things big and grand. They thought of big monasteries and big statues, as though this was the true dharma... This was foolish. This was one of the seeds in the Tibetan history that led to today's Tibetan tragedy, he concludes...

Samyeklosteret er et av Tibets eldste. Det ble påbegynt for 1200 år siden, er i det store og hele en stor og levende antikvitett i stein, i full bruk, med fire pagoder, månekapell, gumpa og mange bygg innenfor murene. Det er et eksempel på et stort kloster, med hundrevis av statuer langs veggene og gull på taket. I gammel tid var det 1000 små stupaer på klostermurene...

Hele anlegget er bygget som en som en mandala i seg selv der det ligger tungt-lett og gammel-trygt i sanden på sletten mellom fjellene.

Som et av de eldste klosterne i Tibet er Samye et relikvie, under spesiell beskyttelse av staten, altså Kina. Vi bor i gjestegården på Samye. Den har ikke all verden av komfort, rommene er ikke helt rene, mange senger stuert inn, de er heller ikke de beste sengene jeg har

ligget i.

De som har vært her før forteller at den store forandringen er kommet til omgivelsene rundt klosteret.

Der er et lite tettsted, en bebyggelse vokst frem bare i løpet av siste året eller så. Det er gater, restauranger, butikker og boligher. Et monument er også plassert i "sentrum".

Jeg får fornemmelsen av at klostrene gjøres til turistattraksjoner, med alt det det innebærer. For Tibet har i hovesak to ting å by på for turister som oss, nemlig kloster og fjell.

Det er seremoni i klosteret. Der i gompæen sitter munkene i rekke og rad og leser i bønnebøkene, leser så det gjaller fra de løse arkene som utgjør bøkene. Vi har vært og besøkt mange boktrykkerier. Der foregår alt for hånd. Det er flott å se på. Sverte rulles på treplater, der teksten er skåret inn. Så blir papir lagt på platene og vips, en side et ferdig.

Her sitter munkene og reisterer fra de håndtrykkede arkene.

Det går en rytme gjennom rommet, som en musikk uten sang, og denne musikken stiger og daler. Jeg skjønner ikke et ord av hva som sies. Derfor blir det musikk. Den tar meg, leker i mitt sinn for igjen å bli ubegripelig for meg.

Virkeligheten eksisterer ikke, så eksisterer den, jeg fryser, kjenner meg ubekvem som tilskuer til all denne hengivenhet i denne begivenheten.

Universet er kilden til det underbevisste. Sinnet er et mikrokosmos i seg selv. Stenge av? Eller koble seg på? Være med i en begynnelsesløs fortsettelse. Kan jeg finne noe å hvile på her jeg sitter i dette klosteret, eller helt uten det, som nå, i heimen?

Når jeg kommer ut av den tung-lette gamle steinhallen, ut i sola tar vinden tak i meg. Den rufser rundt de gamle, sand og plasticsøppel virvler i lufta.

Det som mest fanger oppmerksomheten min ved Samyeklosteret er ikke selve klosteret, men en svart stein som befinner seg midt på plassen foran hovedinngangen. Tibetannerne smører den med smør.

Den flyter nærmest i lufta, oval, svart og våt, som en levende skikkelse.

Familier som kommer stopper der og smører den med fett. Med smør. Det hvite smørret glinser på den svarte kroppen, det smelter i solen, smørret renner og drypper til marken. Bønneflaggene smeller i vinden. En tigger rekker frem en tom neve.

Vi er omgitt av høyfjellsørken her, sanddyner på sanddyner brer seg ut ned mot en elv i det fjerne. Fjell omkring, på hver fjelltopp er en stupa, der henger bønneflagg. Bønneflaggene folder seg ut i den retningen som vinden flyter. Vinden leker i nomadenes fargerike klær, så jeg nesten gjenkjenner påsken i Kautokeino...

AG.